

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 83/2020 van 11 september 2020

Betreft: Wetsvoorstel tot wijziging van het koninklijk besluit van 23 mei 2001 tot instelling van een algemeen reglement betreffende de inkomensgarantie voor ouderen, wat de controleprocedure op het naleven van de verblijfsvoorwaarde betreft (IGO) (CO-A-2020-075)

De Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna "de Autoriteit");

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op de artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 *van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVP");

Gelet op de adviesaanvraag van de voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers, de heer Patrick Dewael, die op 9 juli 2020 werd ontvangen;

Gelet op het verslag van Mevrouw Alexandra Jaspar, Directeur van het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit ;

Brengt , op 11 september 2020, het volgende advies uit:

I. Voorwerp en context van de aanvraag

1. De heer Patrick Dewael, voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, vraagt aan de Autoriteit om advies te verstrekken over een wetsvoorstel tot wijziging van het koninklijk besluit van 23 mei 2001 tot instelling van een algemeen reglement betreffende de inkomensgarantie voor ouderen, wat de controleprocedure op het naleven van de verblijfsvoorwaarde betreft (GRAPA).
2. Op 17 januari 2020 heeft de Autoriteit een advies uitgebracht over deze controleprocedure op verblijf (advies 04/2020). In dit verband werd gewezen op de problematiek van de rechtmatigheid van de mededeling van de lijst van IGO-gerechtigden door de Federale Pensioendienst (FPD) aan bpost in het licht van het principe van de rechtmatigheid van de verwerking van persoonsgegevens en het algemene rechtsbeginsel van onbeschikbaarheid van de administratieve bevoegdheden¹ enerzijds, en op de problematiek van het niet-gemachtigd zijn van bpost om een overlegging van de identiteitskaart te eisen behalve in het geval bedoeld in art. 8 van het koninklijk besluit van 24 april 2014 houdende reglementering van de postdienst (aangetekend schrijven) anderzijds.
3. De procedure voor de controle op de daadwerkelijke verblijfplaats van IGO-gerechtigden is momenteel als volgt geregeld: artikel 4, lid 2, van de wet van 22 maart 2001 bepaalt dat elke IGO-gerechtigde zijn hoofdverblijfplaats in België moet hebben, maar sinds 1 juli 2004 stelt de Koning de betaling van de IGO afhankelijk van de verplichting om bestendig en daadwerkelijk in België te verblijven²: elk verblijf in het buitenland van meer dan negentwintig al dan niet opeenvolgende dagen per jaar leidt tot een schorsing van de uitbetaling van de garantie (art. 42, §1 KB 23 mei 2001). Om er zeker van te zijn dat deze voorwaarde wordt nageleefd, zijn IGO-gerechtigden verplicht ³ om al hun verblijven in het buitenland en hun verblijven in België buiten hun hoofdverblijfplaats van meer dan 21 opeenvolgende dagen te melden (art. 42, §3 van voornoemd KB van 23 mei 2001) en zal hun daadwerkelijke verblijfplaats ter plaatse gecontroleerd worden via de postbodes van bpost. Artikel 42, §4, van dit KB bepaalt dat deze controle gebeurt door afgifte in de handen van de gerechtigden van een controledocument, na verificatie van hun identiteit en van de geldigheid van hun identiteitskaart die zij bij die gelegenheid dienen voor te leggen. Indien de IGO-gerechtigde bij de derde poging tot afgifte binnen een termijn van 21 dagen na de eerste poging nog steeds afwezig is, dan dient hij binnen 5 werkdagen een door zijn gemeentebestuur behoorlijk

¹ dat elke administratieve overheid verplicht de haar toevertrouwde bevoegdheden uit te oefenen en haar verbiedt zich door het sluiten van een overeenkomst een van haar beslissingsbevoegdheden te ontnemen

² Wordt hiermee gelijkgesteld, het verblijf in het buitenland gedurende ten hoogste 29 dagen per jaar (art. 42, § 1, tweede lid 2 van voornoemd koninklijk besluit van 23 mei 2001).

³ Op straffe van schorsing van de uitbetaling van de IGO voor een maand.

ingevuld en gecertificeerd verblijfsbewijs op te sturen. Doet hij dit niet dan wordt de betaling van de IGO geschorst. In de praktijk is het bpost die, via zijn postbodes, de controledocumenten afgeeft volgens de modaliteiten vastgesteld in artikel 42, §4 van voormeld KB van 23 mei 2001 met het oog op de controle op daadwerkelijk verblijf.

4. Het wetsvoorstel voorziet in de volgende wijzigingen van deze procedure:

1. Uitstel met één maand van de inwerkingtreding van de sanctie om de uitbetaling van de IGO-uitkering te schorsen, teneinde het handvest van de sociaal verzekerde en het recht van verdediging te eerbiedigen;
2. Beperking van de verplichting om een verblijf van meer dan vijf dagen in het buitenland aan te melden, dit ter bescherming van IGO-gerechtigden die de grens oversteken voor hun gebruikelijke verplaatsingen of die familie hebben over de grens.
3. Verlichting van de controleprocedure door:
 - a) aan bepaalde gerechtigden - personen die zich niet kunnen verplaatsen, die afwezig waren bij de poging tot afgifte van het controledocument of die de deur niet konden openen - de mogelijkheid te bieden om, na afspraak, een tweede bezoek van een controleur ("*partner*") te vragen;
 - b) de pogingen tot controle op daadwerkelijk verblijf ter plaatse te verlagen van drie naar één en door de termijn waarbinnen het ingevulde verblijfsbewijs verstuurd moet worden te verhogen van vijf dagen naar veertien;
 - c) de gerechtigden de mogelijkheid te bieden andere documenten dan het verblijfsbewijs van het gemeentebestuur te versturen waaruit hun daadwerkelijke verblijfplaats blijkt (te bepalen door de Koning);
 - d) bij mislukking van de 1ste poging, de daadwerkelijke verblijfplaats te controleren via de verzending van een aangetekende brief ter herinnering. Als deze aangetekende brief persoonlijk in ontvangst wordt genomen, zal de verblijfplaats van de gerechtigde als daadwerkelijk worden beschouwd. Indien dit niet het geval is, beschikt de ontvanger over een laatste termijn van 14 dagen om één van de voorziene handelingen te ondernemen (toezending van het verblijfsbewijs van zijn gemeentebestuur of van elk ander door de Koning te bepalen document, het maken van een afspraak om het bezoek van een controleur aan te vragen);
 - e) de Federale Pensioendienst de verplichting op te leggen om aan gerechtigden, die de controle op daadwerkelijk verblijf niet met succes hebben doorstaan, per aangetekende brief mee te delen dat de betaling van hun IGO binnen een maand geschorst wordt, tenzij ze alsnog kunnen bewijzen dat ze gedurende de betwiste periode toch in België verbleven.

- f) de lijst van IGO-gerechtigden die vrijgesteld zijn van de controles op daadwerk verblijf aan te vullen met degenen die in het ziekenhuis of in een revalidatiecentrum verblijven.

II. Onderzoek

5. De Autoriteit wijst erop dat de kwesties die de Autoriteit in haar advies 04/2020 aan de orde heeft gesteld, door het wetsvoorstel niet worden opgelost, wat de opsteller overigens zelf toegeeft zoals blijkt uit de toelichting.
6. In dit verband is de Autoriteit het niet eens met de opmerking dat *"het aan de Federale Pensioendienst is om bij de uitvoering van de procedure in de praktijk de nodige stappen te ondernemen"*. Zoals de Autoriteit in haar advies⁴opmerkt, moeten de controles op daadwerkelijk verblijf die de bevoegde minister wil laten uitvoeren door andere personen dan de ambtenaren van de Federale Pensioendienst die verantwoordelijk zijn voor deze controles of door sociale inspecteurs, geschieden in overeenstemming met de regels van het administratief recht inzake delegatie van bevoegdheden⁵, wat met name impliceert dat dit uitdrukkelijk blijkt uit de betrokken regelgeving. Aangezien deze controle bovendien de bevoegdheid impliceert om te eisen dat de gerechtigde zijn identiteitskaart overlegt, moet de met de controle belaste instantie bij wet uitdrukkelijk over een dergelijke bevoegdheid beschikken. De Autoriteit verwijst in dit verband dan ook naar haar bovengenoemd advies 04/2020.
7. Voor het overige behoeven de voorgenomen wijzigingen geen opmerkingen met betrekking tot het recht op bescherming van persoonsgegevens, behalve dat het begrip *"partner"* met wie een afspraak kan worden gemaakt voor het uitvoeren van een controle op daadwerkelijk verblijf, begrip dat in artikel 42, §4, lid 2, van het ontwerp wordt gebruikt, moet worden gedefinieerd door te verwijzen naar de ambtenaren van de Federale Pensioendienst die wettelijk bevoegd zijn om deze controles uit te voeren of naar de sociale inspecteurs, of door aan een instantie een delegatie van bevoegdheid te verlenen in overeenstemming met de regels van het administratief recht.
8. De Autoriteit wijst de opsteller van het wetsvoorstel er ook op dat alleen een aangetekende brief met ontvangstbewijs (en niet de eenvoudige verzending per aangetekende brief) ertoe leidt dat de aanbieder van postdiensten aan de afzender een ontvangstbewijs afgeeft, dat

⁴ Punten c. en d. van het advies 04/2020 van de GBA over de stappen toevertrouwd aan bpost in het kader van de controle op daadwerkelijk verblijf in België van de gerechtigden van de IGO.

⁵ P. Goffaux, Dictionnaire élémentaire de droit administratif, Bruylant, 2de editie, 2016, p. 202 e.v.

onder meer de naam en de handtekening van de persoon die de zending ontvangt alsook de datum van deze inontvangstneming bevat (art. 10 KB van 24 april 2014 houdende reglementering van de postdienst).

9. Ten slotte stelt de Autoriteit vast dat het wetsvoorstel vragen oproept met betrekking tot de wetgevingstechnische regels (wijziging van een KB door een wet, delegatie van bevoegdheden van de Koning aan de Koning). Het is aan te bevelen hierover advies in te winnen bij de Raad van State.

Om deze redenen,

De Autoriteit

Verwijst de opsteller van het wetsvoorstel naar haar advies 04/2020;

Beveelt aan het advies van de Raad van State in te winnen over dit wetsvoorstel.

(get.) Alexandra Jaspar

Directeur van het Kenniscentrum